

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznika.
Inserati: do 9 petih vrst 1 D, od 10—15 petih vrst 1 D 50 p, večji inserati petih vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicani petih vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe besedi 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravitelj „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova
ulica št. 5, priljubno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 304.

Dopisne sprejeme in podpisane in zadržane frankovane.
Rekopisov se ne vrača.

Posamezna številka stane 50 par = 2 kroni.

V inozemstvu 65 par = K 2-60.

Poštnina plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ volja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:	V inozemstvu:
celoletno naprej plačan . . . D 90—	celoletno D 150—
polletno 45—	polletno 78—
3 mesečno 22-50	3 mesečno 39—
1 7-50	1 13—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 100 par po nakaznici.
Na splošno pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo oziirati.

Smrt papeža Benedikta XV.

V nedeljo zjutraj ob 6. je po kratki bolezni umrl papež Benedikt XV., ki je bil poglavar katoliške cerkve od 3. septembra 1914. Bil je iz plemenite rodbine della Chiesa. Pokojnik je vodil ladjo katoliške cerkve v najtežjih časih svetovne vojne. Njegovo stališče je bilo silno težavno. Na eni strani sta bili dve eminentno katoliški državi Francija in Italija, na drugi strani Avstro-Ogrska, s katero je bila katoliška cerkev od nekdaj v najtesnejši zvezi. Papež je moral tereti svojo politiko uravnati tako, da se ne zameri niti tej, niti oni skupni vojujoči se sil. In priznati se mora, da je pokojni papež z največjo državniško in diplomatsko spretnostjo vodil cerkveno politiko tako, da si je ohranil simpatije obeh nasprotujočih si taborov. Sprva se je omejeval zgolj na karitativno delo. Zavzemal se je z največjo vneto za vojne vjetnike ter izposloval pri vojskujočih se državah marsikatero olajšavo zanje; kasneje je dosegel izmenjavo invalidov ter zdravljenje ječeniških vjetnikov v Švici. Tudi za civilne internirance se je zavzemal ter l. 1915. končno dosegel, da so se pustili na svobodo vsi za vojno nesposobni interniranci in oni, ki so prekoračili 60. leto svojega življenja.

Ko je divjala vojna še v vsej svoji grozoti in ko se še ni videlo njenega konca, je Benedikt XV. koncem l. 1915. že zaklical v svet, da se vojna ne bo mogla končati na podlagi diktatorov zmagovalcev nad premaganimi, marveč samo na podlagi poštenega sporazuma med narodi in državami.

Ko se je leta 1917. nagibala vojna že h koncu, in ko je predsednik Wilson nastopil s svojimi znanimi 14 točkami, se je pridružil Wilsonovi mirovni akciji tudi papež ter v posebni noti, naslovljeni na poglavarje vojujočih se narodov, formuliral svoje nazore, kako se naj konča vojna in kako se naj za bodočo prepreči nova krvoprelitja. V tej noti je papež, izhajajoč s stališča, da je vojna kot orodje izravnave mednarodnih sporov moralno nedopustna, zahteval, naj se armade po medsebojnem dogovoru reducirajo na število, ki je potrebno za vzdrževanje notranjega miru in reda vsaki posamni državi.

Mednarodne spore naj ne izravnava vojne, marveč edino in izključno le mednarodna razsodišča. Da se omogoči mir, je papež predlagal, naj se sporna teritorialna vprašanja med posamnimi državami rešijo na posebni konferenci, na kateri se naj po načelu pravičnosti in samoodločbe vpoštevajo želje in stremeljenja posamnih narodov, v kolikor so v skladu s splošno blaginjo. S to svojo noto je uspešno podprl mirovno gibanje in dosegel, da se je v obeh taborih jelo resno razpravljati vprašanje o eventualnem sporazumu. Seveda papeževa beseda ni imela več tiste moči, kakor v časih srednjega veka, ko je zalegla toliko, da so se na ukaz in željo poglavarja katoliške cerkve dvignili celi narodi na vojne pohode in vladarji obustavljali vojne operacije.

Kar se tiče Slovanov, ni pokojni papež nikdar jasno opredelil svojega stališča. Dočim je papež Leon XIII. očitno kazal svojo naklonjenost napram Slovanom in je bil celo pripravljen katoliškim Slovanom dovoliti slovansko bogoslužje, kar je takrat prepovedala edino Avstro-Ogrska, je ostal Benedikt XV. v tem vprašanju docela ravnodušen, ako ne naravnost nasproten tej ideji.

Ko se je po prevratu pri nas v Jugoslaviji rodil pokret, da se uvede v naše cerkve slovansko bogoslužje, se je splošno pričakovalo, da bo to gibanje našlo v Vatikanu polno razumevanje. Znano je, da so se jugoslovanski katoliški škofje l. 1920. zbrali v Zagrebu na konferenco, na kateri so soglasno formulirali svojo zahtevo po slovanskem bogoslužju. To spomenico so škofje predložili Vatikanu, a na to spomenico čakamo zaman odgovora še danes. V srce pa je zadel Vatikan zlasti nas Slovence, takrat, ko se je uklonil zahtevi italijanske vlade in z eno potezo peresa odstavil tržaškega škofa dr. Karlina ter postavil na njegovo mesto italijanskega svečenika Bartolomassija, ki ni bil več jezika pretežno večine svojih vernikov. Ko so jeli fašisti v Istri naravnost divjaško preganjati slovanske svečenike, ki so v tej nesrečni zemlji malodane edini nositelji narodne ideje, jih Vatikan ni čutil tako, kakor bi jih moral, pač zato ne, ker je v poslednjem času tudi v

Vatikanu prišla do moči in vpliva struja, ki je v prvi vrsti nacionalno italijanska in šele v drugi vrsti katoliška. Zato se ni čuditi, da je vspricho stališča, ki ga je Vatikan zavzel v zadnjih letih napram Slovanom vobče, napram Jugoslovanom še posebej, naša srca prepočila gorjupno prepričanje, da naše težnje in želje ne najdemo pri rimski stolici tistega razumevanja in naklonjenosti, ki bi bilo potrebno v obojestranskem interesu.

Pokojni papež je bil nesporno velik mož, plemenit človek. Bil je Italijan in kot tak je čutil v prvi vrsti s svojim narodom. Nihče mu tega ne more zameriti. To je naravno čustvo, nad katerega se povzno le redki duhovi. In ker je z vsem žarom svoje duše predvsem ljubil svoj narod, zato je bridko čutil neprijatelj-

ske razmere, ki vlada že od 1871. med Vatikanom in italijanskim narodom, ki ga predstavlja sodobna Italija. Zato je skušal v nasprotju s svojimi predniki ublažiti to razmerje, kar mu je tudi uspelo. Če smemo verjeti poročilu iz Rima, je umrlijoč izrekel svojo politično oporoko, ki je osredotočena v želji naj njegov naslednik smatra za svojo prvo nalogo, da izvede sporazum med Vatikanom in Italijo ter spravi s sveta vsa med njima vladajoča nesoglasja.

Kot Jugosloven nimamo vzroka, da bi se navduševali za Benedikta XV., vendar pa mu ob njegovi krsti ne moremo kratiti spoštovanja, ki mu gre po vsej pravici kot veliki človekoljubu in plemenitemu mirovljercu, spretnemu državniku in diplomatu in ne v zadnji vrsti tudi kot zvestemu sinu svojega naroda.

Poročila o smrti.

— Rim, 22. jan. (Stefani.) Ob 6. zjutraj. — Papež Benedikt XV. je pravkar umrl.

KAKO JE NASTALA PRVA VEST.

Ob osmih urah uri prejšnjega večera se je nenadoma pojavila vest, da je papež umrl. To poročilo se je oddalo v vsa italijanska mesta, odondat pa so jo razširili listi s posebnimi izdajami. Vest pa ni odgovarjala resnici. Govorice o papeževi smrti so nastale, ker so bile malo pred osmih urah uro papežev sobane razsvetljene in je hkrati klet zvonila po nekaterih rimskih cerkvah. To je vzbudilo pri množici, ki je čakala na trgu sv. Petra, vero, da je papež preminul.

PAPEŽEVE ZADNJE URE.

— Rim, 22. jan. (Stefani.) Ob 12.45 ponoči je služil mons. Migone v kapeli poleg papežev bolniške sobe mašo, pri čemer je sv. oče prejel sv. obhajilo. Nato je bral mašo kardinal Giorgi. Ob 1.15 je izjavil dr. Battistini, da se je po njegovem mnenju katastrofa približala. Kakor ob razglasitvi smrti papeža, da ni nobene uranije več, se je polastila množice, zbrane na trgu sv. Petra, globoka porost.

POSLEDNJE PAPEŽEVE BESEDE.

— Rim, 23. jan. (Izv.) Vest, da je včeraj ob 6. zjutraj umrl papež Benedikt XV. se je po mestu z bliskovito naglico raznesla od hiše do hiše. Na sv. Petra trgu so čakale nepretrgano ekoci celo vrh številne množice ljudi iz vseh slojev rimskega prebivalstva. Trg je bil ves napeljen mirno stoječe množice.

Ob papeževi postelji so prečuli noč tajnik državnih poslov kardinal Gaspari, kardinal Giorgi, komornik kardinal Vico, dalje monsignori Damiani, Lampani, Pilardi,

Respighi, Manzani in papeževa nekada markiza Serluppi.

Kardinal Vico je ob 5.20 bral v bližnji papeževi spalni sobi se dotikajoč, privratni kapelici tibo mašo za pokoj duši. Med mašo so se pojavili prvi znaki popolne agonije. Papež je trenotno tupatam odprl oči in izgovarjal navzočim nekoliko besedi. Navzoči so okoli postelje kleče molili obredne molitve. Med mašo je kardinal Vico med svečanim obhajilom podelil v agoniji se nahajajočemu bolniku poslednjo odvzo. Papež je bil trenotno pri zavesti, a je kmalu zaprl oči in začel globoko hroptati. Govoril je v presledkih pretrgan navzočim, izražajoč jim zadnji blagoslov in pozdrav.

Ob 6. je nastopil vrhunec agonije. Z zaprtimi očmi je papež Benedikt XV. izgovarjal besede:

»Odprite vrata! Veliki in važni dogodki se bližajo!«

Papež Benedikt XV. je nato preminul . . . Navzoči so molili obredne molitve in psalme.

RAZSTAVLJENO TRUPLO.

— Rim, 22. jan. (Wolff) Papež Benedikt XV. je v svoji poslednji volji dočel, da naj bo njegovo truplo v pontifikalni obleki postavljeno tri ure na papeškem prestolu, nato pa dva dni v cerkvi sv. Petra. Po papeževi smrti je prevzel vodstvo poslov kardinal Gaspari.

— Rim, 22. jan. (Stefani) Ministrski predsednik je takoj, ko je svedel za smrt papežev, ukrenil potrebno, da se zagotovi popolna svoboda začasne cerkvene vlade in posvetovanj sv. kolegija.

VTIS NA DUNAJU.

— Dunaj, 23. januarja. (Izvirno.) »Staatskorrespondenz« javlja, da je zvezni predsednik dr. Hainisch, čim je na Dunaj prispela vest o smrti papeža Benedikta XV., odšel v sprejemstvu predstojnika predsedniške pisarne min. svet. Klasterskega na apostolsko nunciaturo ter nunciju msgr. Marchettiju ilvganiju izrazil sožalje k smrti Nj. Sv. Benedikta XV. Nunciaturo je dalje izrazil sožalje tudi zvezni kancelar dr. Schober. — Na Dunaju je vest o papeževi smrti napravila globok vtis.

POGREB KONKLAVE.

— Dunaj, 23. januarja. (Izvirno.) Ugledna oseba tukajšnje nunciature se je napram nekemu novinarju izrazila o dnevu papeževnega pogreba in prihodnjem konklavu sledeče: Po ceremonijah, veljavnem za Vatikan, bo pogreb umrlega papeža Benedikta XV. deveti dan po njegovi smrti. Takoj po pogrebu začne zborovanje konklave, katerega se udeleži letos 62 kardinalov, med temi 22 iz Rima. Možno je, da bo volitev v konklavu izvedena v kratkem času, kakor je bila volitev sedanjega papeža. Lahko pa konklave traja tudi več tednov. O tem p sedaj ne moremo z gotovostjo govoriti. So le domnevanja. O tem pa sedita jne moremo z gotovostjo zopet izvoljen kak italijanski kardinal.

PARLAMENTARNI POLOŽAJ

— Beograd, 23. jan. Na današnji seji, ki se prične ob 9. popoldne, bo končana debata o vladni deklaraciji. Kot opozicijskalna govornika sta se določena posl. Gostinčar in dr. Momčilo Ivanič. Ostem bodo odgovarjali g. Pašić in izstali resortni ministri na posamezne očitke, ki jih je opozicija napočila proti vladni politiki. V parlamentarnih krogih pa vlada veliko zanimanje za današnji odgovor ministra soobračaja Andrije Stanića na interpelacije glede soobračaja. V našem javnem prometu se bližamo skoro neizogibni katastrofi. Ministrov odgovor je določen kot prva točka dnevnega reda današnje dopoldanske seje. Kakor zatrjujejo, namerava minister obširno razpravljati o vseh prometnih težavah, posebno o železniški krizi v Vojvodini. Splošno vojudinaki politični voditelji z nezadovoljstvom opazujejo, kako se zanemarljivo državne železnice v teh krajih. Posl. dr. Svinjarev je te dni priobčil v novosadski »Zastavici« ostro kritiko proti upravi državnih železnic, ki je vzbudila v parlamentarnih krogih politično življenje komentarje.

Joseph Bédier:

Tristan in Izolda.

Roman.

»Ali je govorila?« je vprašala in se tresla v pričakovanju.

»Da, kraljica, govorila je. Dejala je da se jezite na njo zaradi ene same krivde: na morju ste raztrgali košuljo, bilo kot sneg, ki ste jo vzeli s seboj v Irako; ona pa vam je posodila svojo rvečer vaše poroke. To je, tako je dejala, njena edina krivda. Zahvaljuje se vam za vse dobroto, ki ji je od vas prejela od svojih svojih otroških let, in je prosila Boga, naj štiti vašo čast in vaše zdravje. Pozdravlja vas in vam pošilja svojo ljubezen. In tu, kraljica, je njen jezik, ki vam ga prinášava.«

»Morilca!« je zakričala Izolda. »Vrnila mi Brangena, moja ljubljena služabnica! Mar nista vedela, da je moja edina prijateljica? Morilca, dajta mi jo nazaj!«

»Kraljica, po pravici pravijo: ženske so izpremenljive v mabo urah; obenem so lahko smejejo in jokajo, ljubijo in sovražijo. Umorila sta jo, ker ste zanovedali!«

»Jaz da sem zapovedala? Za kakšen zločin? Mar ni bila moja otroška sovražnica, ljubljena, krotka, sveta, ljubezniva? Vidva vesta, morilca: po-dejala sem jo iskat zdravih solih, in sem vama jo zaspala, da jo varujeta

na poti. Toda zdaj razglasim, da sta jo umorila, in sežgo naj vaju na razbojnih raznih!«

»Kraljica, vedite torej, da živi in da vam jo privedeva zdravo.«

Ona pa jima ni zaspala in kakor zblaznela je preklekla zdaj morilca, zdaj samo sebe. Enega izmed njih je pridržala, medtem ko je drugi hitel k drevesu, kjer je bila Brangena privezana.

»Bog vam je izkazal svojo milost, lepo dekle. Vaša gospa je, ki vas zove nazaj!«

Ko je prišla Brangena pred Izoto, je pokleknila in prosila, naj ji odpusti njeno krivdo; toda tudi kraljica se je sgrudila, in obe sta se držali dolgo objeti kakor v nezvesti.

Šeste poglavje.

VISOKA JELKA.

Isot ma drue, Isot m'amie,
En vos ma mort, en vos ma vie!
(Gottfried von Strassburg)

Ljubimecema se ni bilo treba bati Brangene, sveste duše, pač pa sta se morala bati samih sebe. Kako naj bi bili njuni pijani srca še čustvi? Ljuboson ju je mučila, kakor goni žela jalna k potoku, da ne pogine; ali kakor po dolgem postu končno izpuščena skobca ženo za plenum.

Ah, ljubezen se ne da skriti! Ker je bila Brangena pozorna, pač nihče ni

zatočil kraljice v objemu njenega prijatelja. Toda mar ni videl vsakdo, ob vsakem času, na vsakem prostoru, kako ju stresa poželenje, ju krčevito zviija in jima srči iz vseh čutov, kakor mlado vino, ki vira iz sodov?

Ze zalezujejo kraljico štirje izdajci na dvoru, ki mrze Tristana za njegovo hrabrost. Ze poznajo reanico njene čudovite ljubezni. Kar gore od mesenosti, mrznje in radosti. Kralju bodo sporočili novico in videli, kako se spreminja vdanost v sovraštvo: Tristana spodi kralj ali ga izroči smrti, kraljico pa mučilnici! Se so se bali Tristanove jeze. Toda končno je mrznja zmagaala bojazen: nekega dne so štirje baroni prinесли svojo obžabo pred sodišče, in Andret je dejal kralju:

»Plemeniti kralj, ne moremo preprečiti, da bi se tvoje srce na razjelo, in nas štiri navda zato velika žalost. Toda razkriti ti moramo, kar smo našli. Svoje srce si daroval Tristanu, toda Tristan te hoče onečastiti. Zaman smo te svarili: iz ljubezni do tega močnega edinega prezirava svoje sorodnike in vse svoje barone ter ne mara nikogar izmed nas. Vidi torej, da Tristan ljubi kraljico; to je dokazana resnica in že se govori o tem.«

Plemeniti kralj se je opotekel in je dejal:

»Bojazljivci! Kakšno lopovščino si se tu izmislili? Gotovo, svoje srce sem daroval Tristanu. Tistega dne, ko

vam je Morholt ponujal droboj, ste vsi povešali glave, trepetajoč in molčeč: toda Tristan je tvegal življenje za čast te dežele, in za vsako svojo rano bi bil lahko izdihnil dušo. Zato ga sovražite, in zato ga ljubim, bolj kot tebe, Andret, bolj kot vas vse, bolj kot kogarkoli. Toda kaj trdite, da ste razkrili? Kaj ste videli, kaj slišali?«

»Ničesar, v istini ničesar, gospod, česar bi tvoje oči same ne moglo videti, ničesar, česar bi tvoja ušesa ne mogla slišati. Glej, poslušaj, visoki gospod: morda je še čas.«

In odšli so ter so ga pustili, da počasi pije strup. Kralj Marke pa se ni žela mogel otresti več. Sam je, proti volji svojega srca, opazoval poslednjega kraljico, in je opazoval kraljico. A Brangena je to opazila in ju je posvarila; zaman je Marke skušal, da bi Izoto z svijačo zasačil. Kmalu se mu je pridružil ta grdi boj in ker je pač spoznal, da se sumnje ne iznebijo več, je dal poslati Tristana in mu je dejal:

»Tristan, ostavi ta grad; in ko ga zapustiš, ne bodi tako predrzen, da bi še kdaj prekršil njegove järke in ograje! Lopovi te obdolžujejo nezastlanega zločina. Ne vprašuj me: ne mogel bi ti pripovedovati njih trditve, ne da bi onečastil obeh naju. Ne išči besed, ki bi me pomirile; čutim, da bi bile laž. Saj je res, da jim ne verjemem; če bi jim verjel, mar bi te ne bil že izročil aramtini smrti? Toda njih

hudičeve besede so mi zbegale srce in le še odpuščaj, se mi umiri. Pojdi torej; gotovo te pokličem kmalu nazaj, pojdi, moj sin, ki si mi vedno drag!

Ko so izdajali svedeli to novico, so se pogovarjali:

»Odšel je, odšel, darovnik, sapoden kakor tat! Kaj še more postati iz nje? Izgine pač preko morja, da si poišče pustolovščin in ponudi svojo brezčasne sposobnosti kakemu daljnemu kralju!«

Toda ne! Tristan ni imel moči, da bi bil odšel; in ko je imel okope in jake, ko gradu za seboj, je videl, da ne bo mogel potovati daleč. Ustavil se je v mestu Tintagelu, si z Gornevalom pri nekem meščanu najel stanovanje ter je hiral, stresan po vročici, bolj bolan nego nego v dneh, ko je Morholtov meč otroval njegovo telo. Takrat, ko je ložal v koči ob morju, in so vsi bežali pred smrdom njegovih ran, takrat so bili vsaj trije, ki so ga oskrbovali: Gorneval, Dinas Lidanaki in kralj Marke. Zdej sta ostala pač še Gorneval in Dinas okoli njegove blazine, toda kralj Markeja ni bilo več. In Tristan je zdihoval.

Plemeniti stric, pač behtu moje telo zdaj smrad dosti odurnejšega strupa, in vaša ljubezen ne more vaše ga gnusa več premagati.«

(Dalje groji)

Ivan Rozman

Naša pot k morju.

Naloga naše države v narodno-gospodarskem ter istočasno tudi v političnem oziru.

Povsem zgrešeno bi bilo, ako bi naša država ostala sprčo te italijanske agresivnosti in egoistične pretrkanosti še dalje tolerirala, češ da se izogne vsakemu konfliktu. Pač pa je treba podpreti na vseh poljih, osobito pa na gospodarskem, ravno one pokrajine, ki spadajo v gori opisano prvo polje, t. j. Hrvaško, Slovenijo in Baranjo, da vzdrejo ta pritisk in odole vsaj preteči opasnosti od strani neodkritosrčne Italije. Treba je netiti kljubovalnost v teh pokrajinah proti njej, zlasti pa je treba nemudoma zgraditi močno in tehnično dobro opremljeno luko v severnem Jadranu. Otvoriti je treba ravno v tem delu našega Primorja gospodarski in kulturni mejdan, na katerem naša zdrava kri uniči in zadusi pokvarjeno italijansko. Mi Slovenci nismo agresivni, ker cenimo pošteno sosodstvo nad vse, ali krivice Slovenec ne trpi. To naj si Italijani zapomnijo. Vemo pa, da je v Italiji še mnogo pravih mož, ki odobravajo to naše stališče. Vsakemu svoje. Za to se morajo vse sile vesoljne naše države strniti na opisani točki in obenem je treba omejevati kolikor mogoče prevoz našega blaga preko zasedenega ozemlja.

Tu navedeni razlozi dokazujejo popolno napačnost znanih nazorov, s katerimi hočejo nekateri naši državni-ki vse gospodarske in industrijske pravice povleči od državnih meja v notranjost naše države. In ravnotako napačen je nazor, vsaj za sedanjost, da se proglasi eno dalmatinskih mest glavnim gospodarsko-prometnim lukam. Dalmatinske luke so predvsem politično-strateške važnosti, gospodarsko bodo začele dihati šele tedaj, ko se v primeren smislu uredi njihovo zaledje. Z dobro opremljeno luko v severnem delu Jadrana bi bilo tedaj ustrezno naravnih potreb pokrivali prevega polja, okreplila pa bi se in pridobila mnogo na ugledu čela naša država. In vrhutega bi bila zajedno zlomljena ali vsaj uspešno in temeljito paralizirana italijanska ekspanzivna politika, naperjena proti naši državi.

Dozdevni blagovni izvoz in uvoz preko severnega dela Jadrana.

V brošuri anonimnega avtorja: »Pomorska luka Sušake« je navedene nekaj statistike o domnevanem izvozu in uvozu. Avtor navaja, da bi se normalno izvozilo preko te luke:

Iz Slovenije raznega lesa in lesnih izdelkov letno okrog	400.000 ton
Iz Hrvaške raznega lesa in lesnih izdelkov letno okrog	1.000.000 »
Iz Slovenije cementa letno okrog	50.000 »
Iz Hrvaške cementa letno okrog	160.000 »
Iz Hrvaške surovih kož letno okrog	20.000 »
Iz Slovenije surovih kož letno okrog	8.000 »
Iz Hrvaške papirja letno okrog	10.000 »
Druhih proizvodov bi se izvozilo iz raznih krajev:	
spirita letno okrog	10.000 »
vina	15.000 »

tekstilnega blaga letno okrog	3.000 »
govedi letno okrog	15.000 »
svinaj	10.000 »
konj	3.000 »
suhomesnatih proizvodov letno okrog	10.000 »
masti letno okrog	12.000 »
žita in moke letno okrog	80.000 »
krompirja, fižola in drugih poljedelskih proizvodov letno okrog	20.000 »
tanina letno okrog	2.000 »
volne	5.000 »
ovčjih kož letno okrog	4.000 »
sladkorja (za Dalmacijo in otoke let. okrog strojev letno okrog	5.000 »
4.000 »	

skupaj 1.652.000 ton
 Avtor je mnenja, da bi bil ta promet precej večji, ker ni mogel navesti številnih drugih predmetov, ki bi se izvažali po opisani progi. Temu nasproti pa bi iznašal letni uvoz preko luke Sušak približno:

petroleja	90.000 ton
bencina	50.000 »
surovega olja	50.000 »
mineralnega olja	10.000 »
barv	5.000 »
vina	5.000 »
strojev	10.000 »
umetnih gnojil in solitra	30.000 »
oljčnega olja	8.000 »
povrtnin in sočivja	3.000 »
industrijskih semen	10.000 »
pavole	30.000 »
riža	20.000 »
druhih predmetov	20.000 »

skupaj 341.000 ton
 Lokalni promet za preskrbo Pri-morja in otokov bi iznašal letno okrog 220.000 ton.

Po zgornji specifikaciji bi iznašal tedaj ves blagovni promet v severni luki Jadrana v glavnem sledeče:

Tranzitni izvoz letno . . . 1.652.000 ton

Tranzitni uvoz letno . . . 341.000 ton

lokalni promet 220.000 »

skupaj 2.213.000 ton

K tej vsoti bi bilo priložiti še tranzitni promet za Ogrsko, Češko in druge severne države v približno 30% povečanju zgornje vsote, to je 663.900 ton

kar bi iznašalo skupno vsa ves promet 2.876.900 ton
 Avtor navaja, da se ti podatki naslanjajo na statistične uradne ugotovitve bivše Avstro-Ogrske.

Kakor kažejo te številke iz predvojnega preteklosti, leži vsa naša gospodarska sila v zaledju severnega dela Jadrana. Kolikor se naši državniiki v zadostni meri ne zavedajo važnosti tega vprašanja, toliko temeljiteje naj je pojmi in pretresa naše trgovstvo. Trgovina v pravem in zdravem smislu besede je najvažnejši posrednik narodnega gospodarstva. Naj bi tedaj naši trgovci na lastno pest zavzeli svoje postojanke na tej velevažni točki in s to svojo dobro premišljeno iniciativo bistveno olajšali delo naše vlade, ki bi našla in dobila na ta najmerodajnejši način odločilno, gotovo pa močno oporo pri svojih teritorialnih zahtevah. (Dalje prihodnjik.)

hodi na sestanke. O blaženem prijateljstvu se v Italiji toliko govori. Prijatelj mi je povedal to-le: Z nekim človekom, ki si mi je šli za prijatelja, sva pretrgala čez pol tisočak. Potem sva se razšla, dogovorili se poprej, da kdor pride v nepriliko, brzojavi drugemu, nakar se bankovec zalepi in vporabi v pomoč onemu, ki je je potreben. Kmalu je prihitel prijatelj in potrosila sva tisočak. Potem ga nisem več videl. Nauk: prijatelja imaš toliko časa, dokler imata skupen tisočak, ki ga ne more ne eden ne drugi potrošiti.

Mariani je izborni zadel značaj italijanskega naroda. Takl možje, ki se dvignejo nad vsakdanjost in se upajo povedati svojemu narodu bridke resnice in napake, katere ne-rad sliši, se ne rode vsak dan. Seveda značaja italijanskega naroda tudi Mariani ne izpreobrne.

Narodna skupščina.

Zunanji minister o habsburškem režimu.

Ljubljana, 23. januarja.

Sobotna seja narodne skupščine je bila zanimiva tako z bázrom na govor zunanjega ministra dr. Ninčiča, kakor tudi v notranjopolitičnem pogledu, kajti v zbornici se je oglašil k vladni deklaraciji za besedo tudi posl. Stojan Protić, ki je takorekoč razvil svoj politični program, kako si on predstavlja ureditev države, pri tem ostro napadajo sedanjo vladno koalicijo. Celokupno Protić v svojih teoretičnih izjavah niti ni povedal ničesar novega. Skušal je na eni strani pridobiti zase hrvaški blok, na drugi strani pa je kritiziral ustavo in zagovarjal revizijo. Splošno pozornost je vzbudil tudi govor posl. dr. Vekoslava Kukovca. O poteku seje podajamo po Ljubljanskem dopisnem uradu naslednje sejno poročilo.

Zunanji minister odgovarja na interpelacijo dr. Lukiniča.

Minister za zunanje stvari dr. Ninčič je v sobotni seji skupščine odgovarjal na vprašanje posl. dr. Lukiniča o vseh glade zopetnega prihoda razkraljeje Zite na Madžarsko: G. narodni poslanec dr. Lukinič mi je postavil ta-le vprašanja:

1. Kakšna poročila imate o zopetnem prihodu bivše cesarice in kraljice Zite na Madžarsko.

2. Ali ste storili potrebne diplomatske korake, da se prepreči ta vrnitev.

3. Kako mislijo o tem naši zavez-niki?

Na ta vprašanja mi je čast dati nastopni odgovor:

Kraljeva vlada ima res z raznih strani poročila, da obstojajo kombinacije o povratku bivše cesarice Zite na Madžarsko in da te vesti niso brez podlage. V današnji situaciji so izmenjenja vedno mogoča.

Razumevaloj vsa resnost takega koraka je vlada že naročila našemu poslaniku v Budimpešti, da skupno s češko-slovaškim in romunskim poslanikom napravi pri madžarski vladni ko-rake in ji predloži svo resnost posledice, ki bi jih madžarska vlada izzvala, ako bi se ponovlila ta dogodek.

Razen tega je tudi italijanski poslanik grof Manzoni dobil od svoje vlade navodila, da v zvezi s protihabsburške konvencije, sklenjene v Rapallu, ostane v stiku z našo vlado glede sporazumne akcije, ki bi se imela vršiti dalje.

Brez dvoma je, da bo tokrat tudi poljska vlada v tem vprašanju solidarna z nami. V vseh poslaniških konferencah zastopane sile so že storile v Budimpešti resen korak, aličen onemu, ki smo ga storili mi.

Gospoda! Smatramo, da je vprašanje oblike vladavine na Madžarskem, ali naj bo tam republika ali monarhija, isto notranje vprašanje Madžarske. Niko nima pravice mešati se v to vprašanje, toda povratek Habsburžana na madžarski prestol ni notranje madžarsko vprašanje. Tiče se vse Evrope, posebno nas, madžarskih sosedov, da se v naše bližino ne povrne režim, ki je s svojo eksistenco in svojo neposredno akcijo izzval to strašno svetovno klanje.

Td je dobro znano in edino s tem se more pojasniti ta nenadna in neodoljiva lubezen gotovih madžarskih krogov napram habsburški dinastiji. Ako bi bilo to čisto notranje madžarsko vprašanje, bi novi čas že davno razbil udanost napram habsburški dinastiji, ki se nikdar ni vzdavala s lubeznijo državljanov, temveč samo po silni avtoritete državne oblasti.

Ne podcenjujemo pomena dobrih sosednih odnosov napram Madžarski. Mislim, da je to tudi v njeno korist. Zato je bila naša dolžnost, da resno opozorimo Madžarsko na take korake, ki bi pomenjali nevarno pustolovščino. Pri prejšnjem približju je naš opomin podpirala delna mobilizacija in koncentracija naše vojske na madžarski meji. Obremenili smo se s izdatkom v znesku nekoliko sto milijonov dinarjev, da bi na oni strani meje razumeli svo resnost take situacije.

Toda ko so nastopili ta pustolovstvo računajoč s tem, da bi mogli iz naše države dobiti moralno ali morda kako drugo podporo, so morali biti popolnoma razočarani. Celokupno naše časopisje in prečižno izvedena mobilizacija naše vojske je pokazala, da je v tem trenutku sunanje nevarnosti nav-

dahni ves naš narod od Triglava do Prepsanskega jezera isti duh. Zaradi tega ni lahko verovati, da bi bili še sedaj na Madžarskem ljudje, ki bi pote-govali svojo državo v konflikt, ki bi sedaj utegnil biti katastrofalnega značaja.

To je, kar sem imel odgovoriti na vprašanje g. poslance dr. Lukiniča.

NB. Nadaljno sejno poročilo smo morali radi obilice aktualnejšega gradiva odložiti! Uredništvo.

Politične vesti.

— Nova romunska vlada in Pašić. O priliki sestave svoje vlade je ministrski predsednik g. Bratianu poslal ministrskemu predsedniku Pašiću nastopno brzojavko: »Kot veren tolač čustev nove romunske vlade izražam želje za razvoj prijateljskih čustev in velikih skupnih interesov naših dveh držav. Uverjen sem, da najdemo pri tem poslu dragoceno sodelovanje Vaše ekscelence. Bratianu.« — Ministrski predsednik g. Pašić je brzojavno odgovoril takele: »Uverjen, da bo naša skupno sodelovanje v službi naše zveze prineslo našemu narodu korist, kakor dose-daj, hitim, da se v imenu vlade SHS in v svojem imenu zahvalim Vaši ekscelenci za želje, izražene o priliki sestave Vaše vlade. Prosim Vas, da raztolmačite svojim kolegom moje najsrčnejše prijateljstvo. — Pašić.

— Novinar Zebot, narodni poslanec. Predsedstvo narodne skupščine je izzvalo na mesto pokojnega poslanca Frana Piška, urednika mariborske »Straže« Frana Zebota kot poslanca v narodno skupščino.

— Protislovaška politika Italije. Splitka »Pobeda«, glasilo jugoslovenskih nacionalistov, piše: Dva meseca pred padcem in odstranjenjem grofa Storce, ki ni bil vseh italijanskemu javnemu mnenju zaradi dostojnega vodstva italijanske zunanje politike napram slovaškim državam, se je udeležil sedanjih italijanskih zunanjih ministrov nekake salonskega plesa italijanske aristokracije. Na tem plesu je izjavil markiz della Torretta med drugim: »Esiste un pericolo slavo. Bisogna prevenirlo e usare tutto. Cím je stopil v vlado mali markiz, je pričel praktirati makijavelistično politiko proti trem slovaškim državam: proti naši kraljevini, proti republikama Češko-slovaški in Poljski. Od začetka pa do danes je ta italijanski državnik izvajal protislovaško politiko in ob vsaki priliki skušal zadati udarec konsolidaciji novih slovaških držav v Srednji Evropi. Politiko-vojaška konvencija v Pragi med Češko-slovaško in Poljsko je bila močan udarec malemu markiju Torretti, ki je moral vzeti na znanje gotovo dejstvo razširjene in pojačene zveze treh slovaških držav, ki predstavljajo 50 milijonov Slovanov, ki ne marajo nikdar več suženjstva. Ker ni mogel della Torretta škodovati češko-slovaško-poljskemu sporazumu, proti sedaj naši kraljevini s italijanskimi vojnimi ladjami in v eventualno aneksijo Reke. Della Torretta hoče raztrgati rapalsko pogodbo. Della Torretta vodi igro dva banquets za vso Italijo ter je večji ignorant nego so bili nekdanji gromovniki na dunajskem Ballplatzu. Kje so sedaj Mario Borsa, Eugenio Torre, G. A. Borghesa in drugi jugoslovenski prijatelji, da bi obsojili politiko della Torrette? V Italiji Cavourja, Garibaldija in Mazzinija slavi orgije in vživa popularnost nedostojen sin Rima zato, ker vodi protislovaško politiko. Ali bo našla Italija v zadnjem času boljsega, pametnejšega in poštenjerega državnika? Ako ga ne najde smo prepričani, da je odgovorna za usob svojega nevarnega potomstva.

— Italija ne misli anektirati Reke. Z italijanske strani se odločno dementirajo vse vznemirajoče vesti o tem, da se z njihove strani pripravljaja na Reki prevrat, ki naj bi izpremenil stanje, ustvarjeno s rapalsko pogodbo. Prijetno nam je, da moremo objaviti ta dement, ki bo onemogočil vse vesti, katere so vznemirjevale našo javnost.

— Nov francoski list L'Echo National je počel izhajati 10. jan. t. l. Georges Clemenceau ga je ustanovil. Priljubljeni voditelj mu je André Tardieu. Dnevnik obsega 4 do 6 strani se naroda: 53. bd Hausmann, Paris (6). D

— Jubilej monarhistične Nemčije. Dne 18. jan. 1871 je bilo v Versaillesu proglášeno ujedinenje Nemčije in pruki kralj je bil izvoljen za nemškega dednega cesarja. Ta jubilej praznujejo nemški monarhisti po prevratu že četrtič. »Deutsche Allg. Zeitg«, glavni Stinnesov organ, pravi, da pomeni ta proslava podžiganje za nadaljne najintenzivnejše delovanje v svrhu nove vzgraditve in vpostavitve Nemčije v svetovni politiki in trgovini. Univerze so proslavile dan 18. jan. za akademski praznik, ki ga praznujejo kot dan upanja, da ostane tisočletni nemški ideal cesarja in naroda, neizbrisno vremenjen v nemških mislih, za vedno nemški ideal.

— Mednarodni novinarski biro. V Parizu se je obnovil mednarodni novinarski biro, ki pripravlja splošni novinarski kongres.

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici“.

Kultura.

— II. simfonijski koncert Muzike Dravske divizije. (Konec.) »Ah, mladost ti moja, kje si?« imenuje Emil Adamič svojo simfonijo za veliki orkester. Posvetil jo je spominu svoje pokojne matere. Sulta obstoja iz petih delov in nosi značaj programatične glasbe. Vsebinsko (pod naslovom iz neke Zupančičeve pesnitve) je napisal skladatelj sam. To so sveti in temni pomni na otroško dobo: na mater, ki sanja ob zibelci o sinovi bodočnosti, na vaški prizor z bednim medvedarjem, na kolednike, na materino bolezen ter na materino pravljico o junaku, ki je ubil pozla ter si osvojil uplenjeno kraljico. Takih slik bi bilo lahko kajpada še več in prikazovali bi po skladateljevem posvetilu vsaj še eno: na materino smrt. Ob materini rakvi bi sanjari sinko — skladatelj o pretekli dobi in videl sebe z malico v raznih srednjih in nesrečnih trenotkih. In plakajoča duša bi se mu vrnila prav tla v zgodnjo otroško mladost: zopet bi se žutil v zibelki in ob sebi bi videl malico, blazeno, sanjarijočo . . . Tako bi dobila sulta lahko zaokroženost, zvezo zaključka z začetkom.

Adamič je marljiv, velenadarjen in vztrajno delaven naš skladatelj. Čuti in piše narodno, zato je marsikatera njegova skladba že pomembna. Ubirati zna narodne strune, ki odmevajo v narodovemu srcu. Njegove skladbe so torej po večini žive in ostalele živo. Po svojem večletnem bivanju v Rusiji pa je pridobil njegov slovaški značaj tudi še nekaj ruske slovaške barve, kar daje njegovi individualnosti neko posebno širino in globino. Lani je izvajal Čerinov orkester Adamičeve »Tartarske silhuete«, letos je nastopil s to novo sultu. Vpričo lepe vrste zborovih in četverospevnih skladb treba torej Adamiču priznati, da je razveseljivo plodovit skladatelj. Ker je Adamič kritičen duh tudi zase, čuti lahko po izvajanju sam, kaj se mu je posrečilo docela, kaj manj in kaj malodane prav nič. Mi, ki pozdravljamo s hvaležnostjo vsako resno delo, pozitivno ustvarjanje in stremiljenje navzgor, mi, ki priznavamo razvoj kot dvigalno k višku in relativni dovršenosti, Adamiču čestitamo k njegovemu plodovitemu delovanju. Smatramo ga tozadevno naravnostno vzornim.

Danes je Adamič še slikar malih slik: majhne momente in epizode zna z orkestrom spretno slikati. V sultu tiči nešteto prav dobrih domislekov in celo genialnih duševnih zablskov. Vse delo je komponirano v naimodernjši maniri, a zato morda naši publiki ne povsod dovolj umilivo. Kjer pa je črpal Adamič iz naroda in kjer se je izražal narodno, je dosegel tudi to pot popoln odmev. Globoka čustvenost, obsejna humorost, poredno karikiranje in parodiranje, romantika in realna brutalnost, dramatično efektno slikanje borbe na življenje in smrt, obupno drhtenje in triumfalno zmagovalstvo: vse mogoče skale čustva in največje pestrost dejanja je skušal Adamič izraziti v svoji sultu kratko, skoraj aforistično in plastično. Stavil si je torej veliko in krano nalogo. Ako tudi je ni mogel zmagati povsod že v prvem zaletu, mu moramo priznati vse hvale vredno voljo in marsikaj dokaz izredne sposobnosti. Seveda nekaterih svojih prav dobrih idej ni dovolj izvedel in ni dovolj razvil; tupatam mu še nedostaje muzikalne globine; poslužuje se včasih nesprejemljivih disonanc, ki le frapirajo in odblesajo, a ne done in ne polo kakor n. pr. pri Straussu; včasih zahteva od izvestnih instrumentov nemogočnih stvari (n. pr. od oboe začetna globoka h in c), daje rogovom in trompetam silno višino ter piše za goslače včasih dokaj primitivno t. dr. Vse to so pojavi presmelega začetnika, ki mu treba še praktičnih izkušenj. Neizmerno koristno bi bilo omogočiti temu mlademu komponistu, da more oditi na visoko glasbeno šolo v vsemestno ter da se ondi nauži svetovne najvišje glasbene literature. Zakaj Adamič je talent, ki smo ga lahko veselili Uspavanka, melodija z medvedom in koledniki so v sultu vsakekor najboljši točke. Hromatična skala pa ne more izraziti humorja, nego mnogo prele potrtost. In zaključki posameznih stavkov so bili originalni in v tem, da so prišli ugodni vtiki pokvarili. Za izčrpanje detajlno sila bozatega in pestrega besedila se vobče izraza skladatelj vsakekor preveč kratko, ledva naznačujoče in abruptno.

Vzlic vsemu temu pomenja ta zanimiva sulta novo obogatitev naše domače orkestralne, tako ubožne literature. Zato smo zanj Adamiču iskreno hvaležni. Ako je resnica, da je napisal to svoje veliko delo tekop par tednov minulega meseca, moramo naravnost občudovati skladateljevo ustvariteljsko urnost in spretnost, hkratu pa dr. Čerinovo preizkušeno reproduktivno hitrico. Delo je bilo z lubeznijo naštvudirano in gre orkestru za njegovo izvajanje specialno priznanje.

Naj zaključim to svoje poročilo s odlomki iz pisma, ki nam ga je poslal odlični ljubljanski glasbenik! »Do pričeka dr. Čerinovih simfonijnih koncertov ni nudila Ljubljana v muzikalnem oziru skoraj pravi ničesar. Ko pa je nastopil dr. Čerin s svojim orkestrom, moram reči, da sem bil presenečen, s kakim finim izvajanjem je podal razna dela. Saj nima pod seboj zgolj umetnikov. Tembolj je priznavati njegovo delo, energijo in znanje. Vem, da govorim v imenu mnogih, ki se imajo dr. Čerina za hvaleviti za marsikatero ure čistega umetniškega užitka. Kot čestitke dr. Čerinove umetnosti bi silno obžaloval, če bi tako potrebni koncerti prenehali. Pač so v Ljubljani trla tla za kulturno delo, in lahko bi onakl tudi tak idealist, kakršen je dr. Čerin, ako bi ne redilo njegovo delovanje niti moralnega niti materialnega upseha.

Mi se za uspeh dr. Čerina in njegove Muzike ne bomo: pravi umetnik se kritičarskega velikašarstva ne strahlo, nego deluje dalje v zavesti svetosti svojih idealov!

Jož. P. — 2.

Italijan o italijanskem narodu.

Italijanski pisatelj M. Mariani je podal odkrito sodbo o svojih sorodjaki v romanu »Povero Christo«. Mariani je eden najboljših mladih italijanskih pisateljev, ki je izvedel v Italiji novo književno strujo, slično struji Francosa Barbuissa in Nemca Manna. Njegov roman je doživel tekem jednega leta dve izdaji.

V poglavju »Moj narod« piše Mariani:

Italijanski narod je najlicemernejši narod na svetu. To je narod, ki sklepa trgovske posle kakor tudi drugi narodi, ali Italijan bo pri trgovskem poslu govoril vedno o priateljstvu in zanesljivosti. To pa so brbljarije, katerim sam ne verjame, ali govori jih tako-le iz navade, samo da mine čas. Italijan rad izgublja čas in dan. Italijanskemu narodu nedostaje politične vzgoje in resnosti. Čeprav je le malo inteligentnih, vendar mislijo vsi Italijani, da so inteligentni. Klepetulje kakor nikdo drugi mešajo klepetanje in brezobraznost z inteligenco. Da človek more razpravljati o kake predmetu, je potreba, da ga popolnoma pozna. Italijani govorijo radi o najrazličnejših rečeh, katerih ne poznajo. Težko, da govori kak italijanski inženir o mostovih in strojih, govoril bo raje o Gabrijelu d'Annunziu in ga kritiziral pa bo potem izdeklamiral sonet, ki ga je zložil on sam v svojem 20. letu svoji sestri za poroko. Vsi Italijani se razumejo na umetnost. Niti enega vaškega brivca ni v Italiji, ki bi ne bil napisal nobenega romana. In v Italiji ni gospodinje, več ali manj klorofitne, ki ne slika cvetja na akvarel in se ne smatra za veliko slikarico. Italijani so vsi umetniki. Ni njihova krivda, taki so se

rodili. In zato nimajo nobene svoje umetnosti. Bodisi v književnosti, bodisi v slikarstvu ali kiparstvu se omejujejo na to, da čakajo dvajset let na pariški vzorec, da se ga potem oprimejo in pretiravajo. Pri tem pa se smatralo za naifinteligentnejši narod na svetu. Italijan ne izraža dojilji svojega prepričanja, da je genij, ali izpoveduje ga že učitelju ljudske šole. O najnavadnejših rečeh govori na neki čuden način, največje bedastoče izgovarja z zanosom. Ne da bi upošteval mnenje nasprotnika, te prekine v govoru z ameriško neolikanostjo. Kadar nima dokazov, beži po tesnih izhodih logike, zapletajoč se v brezbrojne negacije in paradokse, ki so podobni vežbam akrobatov in skakačev po vrvi. Vsako razpravljanje pri Italijanih nastaja vsled navade, da vsak vsakemu ugovarja in to tudi takrat, ko je prepričan, da ima prav oni, s katerim govori. Manjha, da ugovarja, izhaja pri njemu iz volje, da bi se pokazal vedno večjega od človeka, ki mu stoji blizu. Njegov jezuitizem, ki se ga še vedno drži, je žalostni ostanek duhovske vzgoje. Ako živiš med Italijani, naletiš na vsak korak na kako družbo. Ali vsak »družabni brat« govori za hrbtom take reči o drugih, kakrših ne bi govoril niti največji sovražnik. Neki m. j. prijatelj, član take družbe, ima navado, da spremi do doma vse člane, potem ero sam domov. Za vzroke je navedel to-le: Ko se kdo razide od družbe, prično govoriti o nlem in sicer da podpnuje nonarelene menice ali da mu žena kaže rogove ali da ima sestro v nekem namul. Modriču ali da je rojen prismođa, človek, ki nč ne zna itd. On ostaje zadnji pri slovesu in prvi

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 23. januarja 1922.

— **Kondolenca pokrajinskega namestnika.** Pokrajinski namestnik, minister Ivan Hribar se je takoj, ko je zaznal za smrt sv. Očeta Benedikta XV., napotil k ljubljanskemu škofu dr. Jegliču ter mu izrazil sožalje v imenu kraljeve vlade, pokrajinske uprave in v svojem imenu. Istočasno je pokrajinski namestnik odredil, da se razobesijo na vseh državnih poslopih črne zastave.

— **Župan dr. Perič** odločil je v občinskih zadevah v Beogradu ta teden odpade sprejemanje strank.

— **Naša zahteva.** Petdinarske bankovce so vzeli iz prometa. Nima mo nič proti temu, ugovarjamo pa zoper to, da jih ne sprejemajo državni uradi, ker smatramo, da za nedopustno šikaniranje občinstva. Zahtevamo, da naj ljudje zamenjajo petdinarske bankovce zgolj pri Narodni banki, je nepremišljena birokratska odredba, ki je vredna vse obsodbe. Ali naj ljudje za dežele radi tistih par petdinarskih novčanic, ki jih imajo slučajno še v posesti, hodijo nalašč v Ljubljano, da jih zamenjajo? Ali ni to nedopustna potratna časa in denarja? Vprašamo, ali so državni uradi za ljudstvo, ali je ljudstvo za državne urade? Zakaj hoče te ljudstvu napraviti delo in breme, ki so jih dolžni opraviti edino državi uradi? Zamenjavo iz prometa vzetih bankovcev so poklicani skrbeti izljudno in edinole ti uradi, zato z vso odločnostjo zahtevamo, da davčni in poštni uradi sprejemajo petdinarske novčance v plačilo do tle, dokler ne poteče njih veljavnost. Fiskalni in komercialni uradi pri tem absolutno ne smejo igrati nobene vloge!

— **Zamenjava petdinarskih bankovcev.** Uprava Narodne banke razglasi v »Uradnem listu« št. 6, da se vzamejo iz prometa bankovci državne izdaje po 5 dinarjev, to je 20 kron. Za bankovce, ki se vzamejo iz prometa, se dobiva v zameno popolna vrednost v drugih banknih bankovcih. Do dne 20. julija t. l. se bodo zamenjavali pri Narodni banki v Beogradu in pri vseh njenih podružnicah v tuzemstvu; izza dne 20. julija do vseh tega dne 20. novembra t. l. pa se bodo zamenjavali samo pri Narodni banki v Beogradu. Po tem poslednjem dnevu izgube ti bankovci vsako vrednost in se ne bodo več zamenjavali. Končno se pripominja, da se vzamejo ti bankovci iz prometa zato, ker so se pojavili v cirkulaciji tudi falsifikati; da je treba pri njih prevzemanju posebne pozornosti in da se pri tem ne sme štetiti a časom; da se ponarejeni bankovci, ako se pojavijo pri zamenji, pridržijo brez zamenje in da se bo z njimi postopalo, kakor bodo zahtevale okoliščine.

— **Z ljubljanskega magistrata.** O. mag. ravnatelj dr. Milutin Zarnik je obšel na vnetju vene; ker so postale bolečine neznošne, je bil včeraj dopoldne prepeljan v javno bolnico in takoj nato po primariu g. dr. Stoicu operiran na desnem stegnu. Po operaciji se je počutil bolnik zelo olajšane. Na dan smo se, da poslej hitro okreva.

— **Gospod župan dr. L. Perič** se je v soboto v občinskih zadevah odpravil v Beograd. Da-li se bo mogel odzvati povabilu v Pariz, še ni gotovo.

— **Školska svetosavska slava.** Ljubljanska pravoslavna crkvena opština pririduje školsku svetosavsku slavo na dan sv. Save (petak 27. januarja) u dvorani »Kazina« na Kongresnem trgu. Početek u 10 časova predpodne. Gosti dobro došli!

— **Posetnike današnjega komornega večera kvarteta »Zilke«** najhudeje prosimo, da pridejo v dvorano pred 8. uro, ker je začetek točno ob 8. ter se potem vrata zapro. Med izvajanjem posameznih točk je vstop v dvorano prepovedan.

— **Začetek poslovanja Delavske zbornice.** Začasna Delavska zbornica za Slovenijo v Ljubljani je začela posloovati. Interesje se prošilo, da posiljajo vse vloge na naslov: Delavska zbornica za Slovenijo v Ljubljani. Izključeno pa je vsako osebno obveščanje s strankami dotle, dokler ne dobi zbornica svojih uradnih prostorov.

— **Razpust nemških društev.** Razpuščena so nemška društva »Verein der deutschen Bautechniker Südsteiermark« v Mariboru, »Marburger Concorrs - Hippique - Verein« v Mariboru in »Zweigverein Windischgraz des Landes- und Frauenhilfsvereines vom Roten Kreuze für Steiermark«, ker nimajo več pogojev za pravni obstoj.

— **Šteti pa znajo Italijani!** Pri sedanjem ljudskem štetju so našli Italijani v Barkovljah 982 Slovencev, Italijanov pa 4248, v gornji tržaški občini Slovencev 5667, Italijanov 2145. Leta 1910, so našli v zorenji občini 7714 Slovencev in 1032 Italijanov.

— **Nobena knjiga ni tako razveš.** Ila slovenska gospodinja kakor »Gospodinski koledar Jugoslov. Matice. Vse, kar rabi gospodinja, je obseženo v tem, sijajno urejenem koledarju. Če potrebujete nasvetov o zdravstvu, ali če ste v dvomu glede gospodinstva, vam da vselej Gospodinski koledar vse odgovore. Tržaški in pa raz-

ne druge tabele pa vam dajo priliko, da z lahko uredite svoje mesečne izdatke. Zato ni dobra gospodinja in zavodne Jugoslovke, ki ne bi imela Gospodinskega koledarja, posebno ko je Gospodinski koledar tako cen, kakor le malokatera knjiga. Saj velja za člano le 20 K, za nečlane pa 30 K. Naroča se pri Jugoslovenski Matici Pred škofiji št. 21.

— **Razpisane tobačne trafike.** Na bivšem Stajerskem so razpisane do dne 24. januarja tobačne trafike v nastopnih krajih: v davčnem okraju Celje: v Trnavi št. 41, v Višnji vasi št. 30, pri Sv. Petru, v Zagradu št. 67 in pri Sv. Pavlu št. 14 in 21 (te dve trafiki se združita v eno samo novo trafiko); v Brežicah št. 25; v davčnem okraju Brežice: v Dečnem selih št. 32; v Dobriču št. 44 v rogaškem davčnem okraju, v Logu št. 9 v mariborskem davčnem okraju; v Veliki Mislinji št. 21 in 48 v davčnem okraju slovenjegraškem (obe trafiki se združita); v Crensovcih št. 3, 7 in 117 v dolinjedavskem davčnem okraju (vse tri trafike se združijo); v Gornji Lendavi št. 5, 12 in 160 (vse tri trafike se združijo). Natančnejši razpis tobačnih trafik je objavljen v »Uradnem listu« št. 3.

— **Žeparil na železnici.** Na prosti Zidan most-Zagreb je bil 20. t. m. od neznanih žeparjev okraden trgovec Personi Adelini iz Verone. Ukradeni so mu bili trije čeki »Banko d' Italia« v vrednosti okoli 7000 lir. Tatvine so osumljeni trije moški v starosti 33 do 37 let.

— **Velike tatvine na državni železnici v Subotici.** Kakor javljajo iz Subotice, je komisar železniške policije prišel na sled velikim tatvinam, ki so jih izvrševali nekateri železniški uradniki v družbi ostalih uslužbencev. Iz tovornih vozov so jemali vsakovrstno blago. Odpirali so vozove ter iz paketov in zabojev odnašali vse, kar jim je slučajno prišlo pod roko. Komisar je tatvine odkril tako-le: Pred nekaj dnevi je ponoči kontroliral vozove. Pri nekem vozu je zaslišal sumljiv ropot. Stopil je k vozu in zagledal, kako je mlad uradnik — madžaron jemal iz zaboja neke stvari. Prijel ga je. Med drugim je našel pri njem tudi 18 jake. Bil je takoj aretiran. Pozneje je aretirani uradnik B. Janovtovi priznal, da je kradel že dolgo mesecev in da so slične tatvine vršili tudi drugi uradniki. Afera zadobiva obsežne dimenzije. Kompromitiranih je mnogo uradnikov in uslužbencev.

— **Dotični gospod, kateri je v petek zvečer okrog 6. zelen plišast klobuk v kavarni »Evropa« zamenjal, se pozna.** Če ga ne prinese nazaj v kavarno, se bo sodnijsko postopalo.

DRZEN VLOM V DELAVNICO TRGOVCA VIDMARJA.

Vlomilec prijet.

V soboto ob 9. uri je detektiv Gruden aretiral mladega slovega mladenčca, ki se je pred hotelom »Slova« pogajal z nekim izvoščkom in mu ponujal 400 K, če ga pelje v Zalog. Gruden se je na opozorilo nekaterih ljudi, ki so ga videli v gostilnah, stvar sumljiva zdelo, poklical je še stražnika Jagovica ter ga odvedl na policijo.

Pri tolosni preiskavi pa so našli pri njem cele kupe denarja. Na vprašanje: »Kje ste dobili denar?« je brez ovinkov priznal. »Vlomil sem v delavnico trgovca Vidmarja na Mestnem trgu!« Nadalje je navedel: »Prišel sem danes po odgonu iz občine Deventa iz Bosne v Žužemberk, svoj rojstni kraj. Od tam sem se z dopoldanskim dolenskim vlakom odpravil v Ljubljano. Tu sem poiskal vse svoje znanice iz prejšnjih let in slučaj je nanesel, da sem prišel v hišo trgovca Vidmarja. Vprašal sem neko služkinjo, če je tu neki moj stari znanec. Ko je ta odvrnila, da ne, sem hitro odšel. Zvečer pa sem se zopet vrnil v hišo in začel po vsi hiši svoje preiskovanje. Potrkal sem, tako pravi, na vrata delavnice g. Vidmarja in ker se ni nihče odzval, sem vstopil. Vrata so bila odprta in šel sem v delavnico, skozi njo v pisarno in nato v sobo, kjer je bila blagajna. Odprl sem predal neke mizice, misleč, da je denar notri. Bil pa so blaginjski ključki. Hitro sem odprl blaginjo in pograbil ves denar, kar ga je bilo notri. Koliko ga je bilo tega ne vem? Mislim sem, da okoli 20 — 30.000 K.«

Vlomilec obiskuje gostilne.

Nato sem šel srečno ven. Nikdo me ni opazil. Ker sem imel denar, sem šel najprej v gostilno k »Belemu volku« na četrta vna. Na vprašanje, zakaj da se je hotel peljati ravno v Zalog, je rekel: »V zaporih smo se večkrat menili, če kdo kaj v Ljubljani napravi, je najbolje, če se pelje v Zalog.«

Kakor so na policiji dognali, je bilo denarja 98.181 K, 1 ital. lira in ena zlata moška ura.

Aretiran vlomilec Omerza je napravil zelo velike oči, ko je slišal, da je toliko denarja pobral. Oddan je sodišču. Aretirani Josip Omerza je zoloz drzen tat.

Kakor dalje izvem, je Omerza prišel tudi v vinsko klet v Prešernovi ulici. Tu je povrnil po izvoščku, da ga popelje v Zalog. Izvoščku je ponudil 400 K za vožnjo. Ker je imel po vseh žepih vse polno denarja, je postal gostom sumljiv. Neki goved je potem nanj opozoril kriminalnega organa, ki ga je potem pred »Slovo« aretirali. »Zalog« bo za vlomilce kraj nesrečnega imena!

Občinske volitve v Trstu.

— **Trst, 23. jan. (Izv.)** V 77. sekcijah so bile včeraj izvedene volitve za mestni svet. Italijani, pred vsem fašisti, so vporabljali proti Jugoslovenom iste teroristične metode, kot pri zadnjih volitvah v rimski parlament. Teror je bil še podvojen, kajti sklep fašistovskega vodstva je bil, da se Jugoslovenom zabrani z vsemi, možnimi sredstvi in manipulacijami vstop v občinski svet, da zamorejo na način na zunan dokumentirati občinsko volilništvo Trsta. Po nekaterih krajih in voliščih je došlo do ostrih incidentov med fašisti in komunisti. Fašisti pa so našim ljudem s terorjem branili vstop na volišče.

Po doslej danes dopoldne znanih podatkih je volilni rezultat iz 34 sekcij sledeči: Jugoslovenci 384, nacionalisti 5749, republikanci 1393, komunisti 1317, socialisti 890 in klerikalci 287.

Glede celotnega izida 1277 sekcij kalkulatorja: Jugoslovenci 1000, nacionalisti 11.12.000, republikanci 4—5000, komunisti 4—5000, socialisti 3—3500, klerikalci 500.

Izid volitev v ostalih mestih.

— **Gorica, 23. januarja. (Izv.)** Volilna borba med posameznimi skupinami je bila huda. Fašisti so izvajali teror nad našimi volilci. Po dosedanjih podatkih pričakujejo, da prodreti edino oboje italijanski nacionalistični skupini, to je italijanska meščanska stranka in fašisti.

— **Puči, 23. januarja. (Izvirno.)** Pri volitvah v občinski svet je doblj večino italijanski nacionalistični blok. Ravnotako tudi v ostalih istrskih primorskih krajih.

OBČINSKE VOLITVE V GORICI. SLOVENCJI VOLIJO Z »AZIONI-STI«.

— **Gorica, 21. januarja.** Slovenci so stali v dosedanjem volilnem boju neodločni do zadnjih dni. Vabili so jih zlasti republikanci, ki imajo v svojem programu enakopravnost. Ali stranka je šibka. Slednjic je prišlo do dogovora med »Gruppo d' Azione« in Slovenci. V omenjeni italijanski skupini so meščani, ki so nezadovoljni z Bombijevim režimom. Da bi Slovenci s samostojno listo kaj dosegli, je bilo malo verjetnosti. Zato je padla odločitev na slovenski strani v prilog »Azionistom«. Sklenil se je včeraj kompromis, po katerem so Azionisti zavezani v slučaju izvolitve otvoriti v Gorici popolno slovensko ljudsko šolo. Nosilec te liste je neki svetnik Bonne. Med kandidati so: notar Seculin, lekarnar dr. Cristofaletti, prof. Kurschen, trgovec Delperia itd. Na prvem mestu volijo Slovenci poslanca dr. Podgornika v kontrolo svojih glasov.

Sokolstvo.

— **Sokolsko društvo v Zagorju** ob Savi ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 29. jan. 1922 ob 14. uri v dvorani Sokolskega doma z običajnim dnevnim redom. Bratje in sestre udeležite se polnočestevitno občnega zbora.

Turistika in sport.

— **Smučarski kurzi v Bohinju.** Zimskosportni odsek Bohinji priredi to zimo 2 smučarska kurza. Prvi ki je namenjen začetnikom, je določen na dobo od 22. t. m. do 4. februarja, drugi, spopolnjevalni, pri katerem bodo na programu tudi večje ture v planine, pa na dobo od 6. do 25. februarja. Vodja obeh tečajev je gospod Hlebanja, lanski jugoslovanski prvak v smučanju. Vsakega kurza se more udeležiti najmanj 10 udeležencev, ne oziiraje se na spol. Pismene prijave s točnim naslovom udeležence je nasloviti za prvi kurz najkasneje do 21. t. m., za drug kurz najkasneje do dne 4. februarja 1922 na Zimskosportni odsek Bohinji v Bohinjski Bistrici, ki na željo preskrbi udeležencem tudi stanovanja. Udeleženci prvega kurza se sestanejo v nedeljo dne 22. t. m. ob pol 9. pred hotelom »Markez« v Bohinjski Bistrici, kjer se bodo seznanili s programom kurza.

Društvene vesti.

— **Članice Kola jugoslov. sester** iz Šentjakaškega okraja prireajo dne 5. februarja ob 3. popoldne v dvorani naprednega društva za šentjakaški okraj. Florijanska ulica, predavanje in javno tombolo z mnogimi dobitki.

— **Orednja Zveza javnih namešencev** in vnokejencev ima nujno sejo širšega odzora v sredo 23. t. m. ob 20. uri v običajnem lokalni. Dnevni red: Vprašanje strokovnega glasila.

Najnovejša poročila.

DAN POROKE NAŠEGA KRALJA.

— **d Beograd, 22. januarja.** Doznava se, da se bo vršila poroka Nj. Vel. kralja Aleksandra I. z romunsko kraljično Marijo morda na pravošlavo Veliko noč. Ni še natančno znano, ali bo poroka v Beogradu ali pa po dosednji tradiciji romunskega dvora v Bukarešti. Kronanje kraljevega para in maziljenje kralja se bo vršilo na Veliko noč obenem s poroko, ali pa, kakor se govori, na Vidov dan 1922. Kronanje bo v Beogradu, maziljenje pa v samostanu Žiči.

PODPIS VOJASKE KONVENCIJE Z ROMUNSKO.

— **Beograd, 23. januarja. (Izv.)** V soboto zvečer je bila podpisana vojaška konvencija med našo državo in Romunsko. Kot zastopnika Romunske sta konvencijo podpisala romunski generalštabni šef, general Cristescu in generalštabni polkovnik Florescu, za kraljestvo SHS pa šef generalnega štaba, general Pešič in generalštabni polkovnik Z. Milovanović.

— **Beograd, 23. januarja. (Izv.)** Po podpisu vojaške konvencije je priredil romunski poslanik večerjo na čast romunskim delegatom. Večerje so se udeležili tudi številni zastopniki našega generalnega štaba z generalom Pešičem na čelu.

— **Beograd, 23. januarja. (Izv.)** Romunska vojaška mislija odpotuje danes ob 4. popoldne v Bukarešto.

VELIKI MANIFESTAČNI SHOD DEMOKRATSKE STRANKE.

— **Beograd, 23. jan. (Izv.)** V Lpovu je bil včeraj velik manifestačni shod, ki ga je priredila demokratska stranka in ki je povsem dobro uspel. Na shodu so govorili predsednik Ljuba Davidović, dr. J. Ribar, poslanec Vidolović in drugi. Shoda so se udeležile mnogobrojne mase kmečkega naroda.

ANARHIJA V ALBANIJI.

— **Beograd, 23. januarja. (Izv.)** Po vesteh iz raznih krajev v Albaniji je tam zavladała prava politična anarhija. Nobena vlada v Tirani nima prave zaslombe v narodu. Sledi demisijska do mislijo. Kratkodolni kabinet Djafer Upija je moral podati ostavko. Sestava nove vlade je zelo otežkočena.

— **Beograd, 23. januarja. (Izv.)** V Elbasanu se je sestavila nova vlada, naperjena proti tiranski. Ima revolucijski značaj. Neko poročilo označuje položaj v Albaniji s kratkim stavkom: Kaos! Ne zna nihče: kdo pije, nikdo plača.

ODLOČEN DEMENTI ČEŠKOSLOVŠKEGA POSLANIKA.

— **Beograd, 23. januarja. (Izv.)** Tiskovni oddelček za tisk ministrskega predstveda je priobčil to-le izjavo češkoslovaškega poslanstva: Z ozirom na vest zagrebške »Riječ« in ljubljanskega »Jutra« o skorajšnji demisiji poljskega ministra za zunanje zadeve g. Skirmunta izjavlja poslanstvo češkoslovaške republike, da češkoslovaški poslanik v Beogradu ni z nobenim novinarjem kraljevine SHS vodil razgovora o poljski politiki, temmanj o demisiji poljskega ministra zunanjih del Skirmunta.

POGAJANJA Z ITALIJO SE PRIČNO.

Sklep trgovinske pogodbe. — **d Beograd, 23. januarja.** Naš poslanik v Rimu g. Antonjević je dospel v Beograd. V soboto je dolgo konferiral z ministrom za zunanje stvari dr. Ninčičem. V informiranih krogih trdijo, da je prihod g. Antonjevića v zvezi z nadaljevanjem pogajanj, da se likvidirajo vprašanja, ki so rešena med našo državo in Italijo. Smatrajo, da je italijanska vlada sedaj pripravljena povoljno rešiti vsa sporna vprašanja. Med drugimi Italija v kratkem izprazni treto ceno v Dalmaciji. V Beogradu pričakuje prihoda italijanske delegacije, ki bo nadaljevala pogajanja za sklep trgovinske pogodbe.

KAROLYI V BEOGRADU.

— **Beograd, 23. januarja. (Izv.)** Semkaj je iz Prage prispeł grof Mihail Karolyi. Včeraj je konferiral z bivšim pečujkim županom Belo Linderjem.

KLERIKALCI V BANATU ZA HORTHYJA.

— **Novi Sad, 23. januarja. (Izv.)** Med narodnimi manjšinami v Vojvodini je opaziti intenzivno zanimanje za bodoče občinske volitve. Med Madžari sta dve struji. Ena klerikalna pod vodstvom župnika Szaba stremi za Horthyjevim režimom, druga demokratska pod vodstvom dr. Varada za sporazumno politiko v Beogradom.

Berze.

— **Zagreb, 23. jan. (Izv.)** Zaključek. Devize: Curib —, 60.—, Pariz —, 24.80, London —, 1285.—, Berlin 151.—, 153.—, Dunaj 8.20, 8.30, Praga 340.—, 365.—, Italija 13.—, 13.22, Newyork —, 302.—, Valute: dolar 295.—, 302.—, napoleonador 1025.—, 1050.—, marka 155.—.

Narodno gospodarstvo.

— **ng Finančna vest iz Italije.** Rimski tribunal je dovolil podjetju »Lloyd Mediterraneo« zaprositi moratorij. Iz bilanca, ki je bila prošnja priložena, so razvidna aktivna v znesku 402 mil. lir. V svojem odloku navaja sodišče, da se je dovolil moratorij v svrhu preprečitve nenaglene likvidacije podjetja, ki bi povzročila izgubo »Lloyd Mediterraneo« si ustanovile družbe: »Ilva«, »Alti Fornici«, »Societa Ferriere Italiane« z delniško glavnico 50 milijonov lir. Po nekaj mesecih je bila delniška glavnica zvišana na 100 milijonov lir. Nadalje je bilo izdanih za 50 milijonov lir obveznic. Bilanca za leto 1919 izkazuje 13 mil. lir, bilanca za leto 1920 8.2 milijonov dobička. Leto 1921 je bilo zaključeno s izgubo 27 mil. lir, kakor so delničarji 10. novembra 1921 načelno sklenili likvidacijo podjetja.

— **ng Francoški eksport kapitala.** Francoški finančni minister razglasi, da ostane zakon z dne 3. aprila 1918, ki prepoveduje izvoz kapitala do 31. marca v veljavi.

— **ng Banka »Oesterreichische Länderbank«.** Bilanca te banke za leto 1920 izkazuje dobiček v znesku 39.401.860 kron. Sklenilo se je izplačati dividendo 4 % in razen tega superdividendo po 4 K na delnico ter prenesti ostanek 2.726.107 K na novi račun.

— **ng Grško posojilo v Angliji.** Grška vlada namerava razbiložiti v Angliji z dovoljenjem angleške vlade posojilo v znesku 15 mil. funtov.

— **ng Nove tarife za tovorno blago v Italiji.** S 1. jan. je stopila na italijanskih železnih v veljavo nova tarifa za tovorno blago z novo klasifikacijo. Nova tarifa izkazuje napram stari močno redukcijo razredov, v tehničnem razgledu je tendenca, doseči enostavnejšo strukturo. Omejene so kategorije po teži pri kosovnem blagu kakor tudi pri tovarih po 5 in 10 ton po vzoru švicarske klasifikacije. Pripomniti je, da je pristiti k temeljnemu takemu, ki jih določa nova tarifa, kakor doslej pribitek, ki bo najbrž znašal do nadaljnjega 300 %.

— **ng Ruska državna banka.** Objavlja se, da bo tekom tega leta odprtjen osem podružnic Ruske državne banke, od teh pet v evropski Rusiji, dve v Sibiriji in ena v Srednji Aziji. Tudi v Ukrajini bo ustanovljena državna banka s istim statuti kakor Ruska državna banka v Moskvi. Delnica bo znašala 500 milijard sovjetskih rubljev.

— **ng Zakon z dne 28. aprila 1916** o prisilni poravnavi izven konkurza. Po členu 13 zakona o proračunskih dvajsetletnih za meseca januar in februar 1922 se zakon z dne 28. aprila 1916 o prisilni poravnavi izven konkurza in o izpremembah nekaterih odredb konkurznega zakona in zakona v izpodbijanju pravnih dejanj glede imovine insolventnih dolžnikov, ki velja za ozemlje Hrvatske in Slavonije, razširja na vso kraljevino z navedenimi vred, s katerimi je ta zakon izveden.

Gospodarske vesti.

— **g Italijansko - jugoslovensko delniška družba za industrijo in trgovino** se je osnovala v Rimu. Vse poole opravlja podružnica v Milanu, Via Paolo da Cannovio 2. Nadaljne podružnice se osnujejo v Italiji in Jugoslaviji. Družbena glavnica znaša 1 1/2 milijona lir, je razdeljena v 15.000 delnic po 100 lir. Svaha družba je pospeševati trgovinske odnose med Jugoslavijo in Italijo, snovati industrijska podjetja v obeh državah ter prevzemati zastopstvo jugoslovenskih in italijanskih podjetij. Vsa potrebna pojasnila o tej družbi se lahko dobe pri ravateljstvu Jadranske banke v Beogradu. Ljubljani in Trstu. Predsednik družbe je comm. Federico Canziani v Rimu, delegirani upravniki pa odvet. Miho Obuljen v Milanu.

— **g Udeležba Jugoslavije na praškem velesejmu.** Koncem tekočega meseca je določena v Pragi konferenca naših in praških trgovskih predstavnikov, na kateri se bo razpravljalo o vprašanjih, ki se tičejo praškega velesejmja in za katera se naši trgovski krogi interesirajo. Za to konferenco je od jugoslovanske strani določenih šest delegatov.

— **g Ogronska nova vodna cesta.** »Chicago Tribune« naznaja, da je prezident Harding odposlal senatu poročilo komisije, ki priporoča zgradbo vodne ceste od velikih ameriških jezer do Atlantskega oceana. Združene države stopijo tozadevno v dogovor s Anglijo radi poglobitve reke Sv. Vincenca.

— **ng Novo parobrodno društvo »Braća Matilević i drugovi«** v Dubrovniku. Pred kratkim se je osnovalo pod tem naslovom v Dubrovniku novo parobrodno društvo, ki je doslej kupilo na Angleškem dva parobroda »Dubrovnik (ex King's Lynn) 750 ton in »Lokume« (ex Fairmuir) 780 ton. Z veseljem beležimo naraščanje naše pomorske vellave.

REPERTOIR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.
Ponedeljek, 23. jan.: Revizor. E.
Torek, 24. jan.: zaprto.
Opera.
Ponedeljek, 23. jan.: zaprto.
Torek, 24. jan.: Trubadur. C.

Popravi: V I. poročilu o II. sin. koncertu popravi tiskovno hibo »Mikšice« v »Nikšice«!

Občni zbor Sokola „Ljubljana“.

V telovadnici Narodnega doma je bil večer ob 9. in pol občni zbor najstarejšega sokolskega društva, občni zbor Sokola „Ljubljana“, iz katerega se je razvila mogoča veka sokolskih društev in ki prihodnje leto praznuje 60letnico svojega obstanka, oz. delovanja. Občni zbor je pokazal disciplinirano članov in članice.

Starosta dr. Viktor Murnik je otvoril zborovanje s kratkim otvoritvenim nagovorom, v katerem je naglašal složnost in disciplino v dosedanjih uspehih v telovadnici. Dosedanje delo v telovadnici je prineslo društvu krasnih uspehov, predvsem na sokolskem zletu v Osleku, kjer so tako člani kakor članice v tekmah in pri nastopih dosegli krasne in prve uspehe. V nekaterih točkah so bili člani in članice med smagovalci. Spominjal se je vseh v preteklem letu umrlih članov, med drugimi staroste in udeležitelja jugoslovenskega Sokola dr. Oražna, dalje brata Ralke Arčeta in drugih.

Sledila poročila društvenih funkcij.

Na poročilo.

Talij. Kambič je podal izjavno poročilo o notranjem in zunanjem delovanju društva. Mestna občina je dala društvu v najem za letnih 5000 K dirkališče, da bi pretvorili v letno telovadnico, kjer si bo članstvo, naročilo in deca krepilo v svežem, prahu prostem zraku svoje telesne in duševne moči. Ker je bilo dirkališče založeno z vojaškim materialom, je bilo treba to odpeljati in za to so člani prilieli za kram in lopato, da so se zlo zanemarljivo dirkališče preuredili letni telovadbi primernemu telovadšču. Ureditev tega prostora je zahtevala ogromnega dela. Vodstvo dela je vodil brat Dev. tehnična dela pa brat inž. Miklič. Prišli za kram in lopato se niso sramovali bratje Slachta, Cescutti, Mulaček, Biber, Vogar, Kovač in nekateri drugi. (Tudi naročajo je občni zbor na tem izrekel pohvalo.)

Poročilo dalje omenja poštvenost nekaterih članov in članic, ki so denarnimi zbirkami in darili pripomogli, da je društvo krilo ogromne izdatke, da se je povečal stavbeni fond in da so se člani udeležili jugoslovenskega sokolskega zleta v Osleku. Zahvala gre bratom Franu Krapežu in Slachti, ki sta krila stroške vsak za tri člani in tri članice povodom zleta v Osleku.

ku. Omenja dalje društveno delovanje in javne nastope, posebno izpomasti nastop Sokola povodom regentovega obiska.

Poročilo se dalje v toplih in iskrenih besedah spominja smrti članov in članic. Dne 11. marca 1921. je nam prežgal za vedno naš brat dr. Ivan Oražen, starosta JSS. Med nami živi njegovo delo, njegov spomin! Dne 1. januarja 1922. pa se nam je skrhala vrsta naših maloštevnih staršev-junakov, ki so pomagali ustanoviti Južnega Sokola v letih 1862. in 1863. in mu ostali svesti vse svoje življenje. Umrli je brat Rajko Arce, ki mu usoda ni dopustila, da bi ob 60letnici društva v letu 1923. obenem slavil 60 letnico svojega sokolovanja. Nemila smrt je iz sokolskih vrst ugrabila še sledeče brate: Ivana Cimpermana, Josipa Hauptmanna, Josipa Kuharja, Frana Malijala, Valentina Mračka, Pavla Strehovca, Simona Weisbacherja, Avgusta Peruzija, Josipa Mačka, Vygusta Pokornega ter sestre: Ervino Eleršek in Terezijo Hrehorič.

Nastopi in telovadba.

Načelnik br. inž. Bertl Poženel je podal precizno poročilo o društvenem delu v telovadnici in javni telovadbi. Prošjo leto je bilo s telovadnega vidika zelo delovno in plodno. Od 15. aprila dalje do pozne jeseni so se vrstili javni nastopi. Telovadba je bila celo leto v vseh oddelkih pod vodstvom moškega in ženskega vadiateljskega zbora. V moškem vadiateljskem zboru deluje devet vadiateljev in trije pripravniki. Vadiatelji so: dr. Murnik, ing. Poženel, Slapničar, Vlado Simončič, Malner, Kajželj, Milče Kučer, Kostenapfel in Suml. V ženskem vadiateljskem zboru pa je 11 pripravnic. Ženski vadiateljski zbor sta vodila s. Milena Govekarjeva in dr. Murnik.

Na novo organizovana društvena statistika, ki jo vodi br. dr. Biber, izkazuje sledeče podatke: V telovadnici je bilo vaj: člani 131 ur, s obiskom 5800, povprečno 44,3 na uro. Članice 92 ur, s obiskom 5654, povprečno 61,5. Moški naročali 84 ur, obisk 3371, povprečno 40,1. Ženski naročali 83 ur, obisk 5074, povprečno 61,6. Moška deca 84 ur, obisk 6113, povprečno 72,8. Ženska deca 84 ur, obisk 3986, povprečno 47,8.

Blagajniško poročilo.

Mesto obotelega, za društveno finance neumorno agilnega br. Joška Bibra, je

podal br. Julij Dev kratko blagajniško poročilo o stanju društvene blagajne. V preteklem letu je imel Sokol „Ljubljana“: a) dohodkov 327.132 K 33 v, b) izdatkov 222.717 K 85 v. Celokupni promet 1.906.782 K 12 v. Rezijski izdatki so bili omejeni nad 63.600 K, samo kurjava in razsvetljava nad 31.000 K. Stavbeni sklad za novo telovadnico je dosegel višine 117.137 K 88 v, v preteklem letu se je v ta sklad steklo 27.412 K 61 v. o. odobrenju poročila je starosta dr. Murnik izrekel in predlagal blagajniku br. Bibru iskreno zahvalo občnega zbora za njegovo delo, s katerim s je posrečilo vzdržati ravnotežje društvenih financ.

Poročilo načelnice o telovadbi članic. Načelnica sestra Milena Govekarjeva je poročala o telovadbi članic. Uvodoma svojega končnega govora je naglasila, da sokolska misel vedno globlje prodira med slovensko žensko, kar priča od leta do leta naraščajoče število resno delavnih telovadk na zletih in nastopih. Kakor sokolske vojske, tako tudi Sokolice reflektirajo le na resno, nesebično delavne, vsakega častihlepa proste članice. Sokolstvo je narodna armada. Armada brez discipline pa ni na svetu. Armado mora navdajati en duh, ena volja. Za tem je podala izjavno poročilo o telovadbi in nastopih ženskega odseka.

Poročilo revizorjev.

Brat Velčan Fink je za tudi bolnega brata Barleta predlagal zboru absolutno in posebno priznanje blagajniku Bibru. Starosta br. Murnik je za izrekel zahvalo revizorjema, ki vršita svoje funkcije že dolgo vsto let, br. Fink 33 let.

Druga poročila.

Br. Julij Dev je kot načelnik gospodarskega odseka poročal o društvenem gospodarstvu, o proračunu in načinu, kako povečati društvene dohodke. Sokol si gradi etno telovadščo. — Mesto bolnega br. Bibra je poročal dalje o poslovanju na novo, za društveni razvoj eminentnega statističnega odseka. Statistika prošlega leta nudi veselo dejstvo, da vlada za Ljubljanskega Sokola živo zanimanje, ker izkazuje letos 470 novih članov, ozi. članic. Po poklicu je v društvu najmočnejše zastopano državno in zasebno uradništvo s 45,5%, dijak in akademiki 17%, dalje trgovci, obrtniki in obrtniški pomočniki. — Br. Vladimir Franke je poročal o delovanju Jezdnega odseka. Izrekel je zahvalo br. Franu Krapežu in njegovim poštvenostim. — Br. Ahčin je poročal dalje o spremembi nekaterih pravil. Spremembe so bile sprejete.

Velikan odhoda.

Po končanih poročilih so sledile volitve, ki so na zunaj s posebnim poudarkom dokumentirale sokolsko disciplino, bratstvo in razvoj sokolske misli v naših zemljah. Volitve, izvedene s vzklikom in viharim odobravanjem, so javno pokazale, da temeljno društvo na krepki disciplini in da je popolnoma konsolidirano. Le v vrstah članic vlada še na malenkostih soneča disharmonija. Z vzklikom in viharim odobravanjem so bili izvoljeni: starosta dr. Viktor Murnik, podstarosta Bogumil Kajželj, načelnik inž. Nace Perko. Odborniki: Fr. Ahčin, Joško Biber, Ivan Burger, Bernard Cescutti, Julij Dev, Leo Franke, Lojze Fuchs, Ante Gnidovec, dr. Miha Kambič, Lojze Kovač, Matko Miklič, Bertl Poženel, Pavel Škale, Ivan Veber, Bogomil Slachta, Tončka Cotmanova in Elza Skalarjeva. Namestniki odbornikov: dr. Jernej Demšar, Fran Krapež, Pep Mulaček ml., Josip Rak st. in Arnost Vudler. Revizorja: Velčan Fink in ravatelj Barle. Za načelnico je bila z večino glasov izvoljena sestra Nina Trdinova. Po končanih volitvah je bil ob 1. občni zbor zaključen.

Dopisi.

— Iz Guštanja nam pišejo: Za lastne šolske razmere. Menda ni kraja v Mežiški dolini, katerega bi šolska oblast tako zanemarjala, kakor ravno naš trg Guštanj. Višji šolski svet je na splošno željo prebivalstva že pred mesec sistemiziral šteti razred; toda kaj nam to pomaga, ko na niti učitelja za peti razred ni in to že od meseca maja dalje. Hudomušneži pravijo, da imamo v Guštanju štirirazredno štirirazrednico. Manjka namreč dva učitelja, kljub temu, da so zato šolo baje imenovane kar tri učiteljske moči. Skrajno lakomnišeno je, da so take razmere ravno v tem največjem kraju nam še preostalega »tužnega« Korotana. Čudno je, da naše oblasti ne uvidijo,

da so ravno ob severni, koroški meji take nerednosti avstrijskim in našim hujšakom voda na mlin, našemu delu za prebujajo jugoslovenske narodne ideje med tem prebivalstvom pa skrajno neprijetne. Obračamo se tem potom na šolske oblasti, da nam vendarle preskrbe obljubljene učne moči. Sramota bi bila, če bi šestrazrednica ostala štirirazrednica in se nekoga lepega dne »zvišala« na tri ali celo dvorazrednico.

Z VSEH KONCEV SVETA.

— Manila, 19. jan. Tukaj je izbruhnil velik požar. V predmestju domaćinov je pogorelo 32 hišnih kompleksov. 12.000 ljudi je brez strehe.

— Helsingsfors, 21. jan. Boljševiške čete so v Dalnjem vzhodu prve čele ofenzive.

— Budimpešta, 21. jan. Med predsednikom narodne skupščine Gastonom Gascem in poslancem Edvardom Benitzkim se je danes do poldne vršil dvoboj na sablji. Gaston je dobil udarec nad levim palcem, ki mu je prizadel tri centimetre dolgo rano. Dvoboj se je prekinil. Nasproti nika sta odšla pomirjena iz bojišča.

Polzodenbe.

— Gospod, kateri je dne 22. januarja zjutraj pred 8. našel na poti v Rožno dolino visaviv bivšega nemškega drsaljšča uhan, se naproča, da istega proti nagradi vrne v Rožno dolino št. 123.

— Našli so se pred pivovarno »Union« ključ. Dobl se jih v upravo ništvu Slov. Naroda.

Kaj le Elsalind — to se zna! Lekarar Feller — Simbica.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavsek.
Odgovorni urednik:
Ivan Podražaj.

Sivilja za perilo in popravila

se priporoča na dom. Ponudbe pod „Perilo 556“ na upravo Slovenskega Naroda. 556

Na stanovanje in hrano

se sprejmeta dve boljši gospodini. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 517

Inteligentna gospa

dobra gospodinja, radnje starost, išče mesta gospodinjje le v boljši hiši. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 705

Ova kleparska vajenca

se sprejmeta. — Ferenc & Fuchs, svahevo in galanterijsko kleparstvo v Ljubljani, Mirje, 2. 559

V najem dam

ali pa tudi prodam svojo dobro izdočo mesarstvo z vsemi poslopji in z vso premičnino ter z vsemi stroji pod zelo ugodnimi pogoji. Pojasnila daje lastnik. Mesarji in prekajalci imajo prednost. Jure Perjavčič, mesar in prekajevalec, Sevnica ob Savi. 535

Hipotečno posojilo

se išče

za poslojpe, zemljišče in industrijsko podjetje vredno okoli 8 milijonov kron na prvem mestu. Ponudbe na pisarno advokata Müllerja v Mariboru. 478

Kolonijalno blago, sladkor, pomaranče in limone, posušeno sadje, miroljile itd. Dobava naravnost iz produktivnih zemelj nudi po najnižjih izvirnih cenah.

„ORBIS“ S. a. g. I. TRIESTE

Brzojavni naslov: Orbis, Trieste.

Zastopniki v vseh glavnih mestih Jugoslavije se išče.

Naš iskreno ljubljani in nepozabni soprog, oče, zet in svak, gospod

Ivan Jakše

učeitelj na Vranskem

je danes izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb bo dne 24. t. m. ob 1/4 4. popoldne na Vranskem.

Vransko, dne 21. januarja 1922.

Rodini Jakš in Koljak.

Kupim rabljeno en 30 cm dolgo

stružnico za železo. Ponudbe na J. Bonač sin. Ljubljana, Čopova ulica 16. 544

Krojaški vajenec

se sprejmeta. Hrana v hiši, eventualno tudi stanovanje. F. Iglič, Kolodvorska ulica 28. 545

Leča za kuho

nova, debelozmata, in makrove seme se dobiva pri Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12. Zahtevajte naš cenovnik vrtnih in poljskih semen. 546

Prazno sobo

išče vdova brez otrok proti plačilu in še trimesno delu na dan, gre tudi kot hišnica. Ponudbe pod „Hišnica 554“ na upravo Slov. Naroda. 544

Štiri moške obleke

dobre ohranjene, srednje velikosti, se prodajo. Naslov pri upravnstvu Slovenskega Naroda. 516

Na hrano in stanovanje

sprejemem s 1. svečanom stalnega gospoda. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 549

Kuharica

se sprejmeta. Vozila se: Selenburgova ulica 3, Widova trgovina. 550

Klavir

zvesto ohranjen, se prodaja. Kje, rove uprava Slov. Naroda. 547

Kupim

ali vzamem v najem trgovino z mešanim blagom, z nekoliko poselitvami na boljšem prometnem kraju na Spod. Stajerskem. Ponudbe pod „Trgovina 561“ na upravo Slov. Naroda. 551

Prodaj

pa zelo ugodni cenli se popolnoma novo kompletno spalnice, divan, omara za knjige in druge mobilije. — Vprašate: Vila „Velkevrt“, Komenskova ulica 7. 534

Zenitna ponudba.

Radi pomajskanje ženine se želimo v svrhu ženine sestaniti z gospodino ali vdovo v starosti od 20—35 let, katere bi imela tako pramoženjo. Imam otrok, star 32 let. Ponudbe pod „Otrok 528“ na upravo Slov. Naroda. 528

Uradnika

osiroma uradnice, večje popolnoma strojeopisne, slovenske in nemške korespondence, sprejmeta takoj v službo večja tovarna v Ljubljani. Ponudbe pod „Korespondenca 555“ na upravo Slov. Naroda. 555

Obvestilo!

Obveščam slavno občinstvo, da kupujem stare obleke, čevlje in pohištvo. Dramé Maruš, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje št. 29. 557

Les za žago

Smrekove, bukove in hrastove hlode kupujem po najnižjih dnevniških cenah. Ponudbe franke vagon nakladalne postaje. Ivan Šušter, tovarna parkovov, parna žaga, Ljubljana, Metelkova ulica št. 4. — Iskalom se sprejmeta zanesljiv in izkušen. 522

gaterist

če mogoče za takojšen nastop. 532

Inserirajte

v Slov. Narodni!

Mlad gospod

išče stanovanje s popolno oskrbo pri boljši rodbini. Ponudbe pod „Soiden 509“ na upravo Slov. Naroda. 509

Šofer-mehanik

samostojen avtomonter, z dobrimi sorčevili, govori več jezikov, išče mesto. Nastopiti more takoj. Ponudbe na J. Kirin, Zagreb, Vinogradska c. 27. 423

Na prodaj

je na lepem prometnem kraju, 20 minut od Ljubljane, večje poselitve, obstoječe iz dveh stavb ter gospodarskega poslojpa in nekaj vrta. V njem se nahaja vinika in specijelna treovina. Pogoji ugodni. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 486

Išče se

za takojšnji nastop izurjena in spretna prodajalica za glavno zalogo tobaka na Vrhniki. Glavni pogoji: poštenost in rldnost. — Starejše moči imajo prednost. Ponudbe na: Glavno zalogo tobaka na Vrhniki. 532

„Diamalt“

Pozor, pekarji! „DIAMALT“ tvornice Hauser & Sohota, Dunaj - Stadlau v predvinih lakovnosti se dobi zopet pri glavnem zastopstvu za Jugoslavijo: Edward Džanec, Zagreb, Skladšče Strossmayerova ul. 10. 8101

Razprodaja!

Radi stanovanjskih razmer se vrši dne 24. in 25. januarja vsakej od 2—4 ure popoldne v skladišču pri Ranzingerju razprodaja dobro ohranjenega pohištva po jako ugodnih cenah. 515

Knjigovodja

popolnoma samostalen, izvežban bilancisti, po možnosti verziran v žitarski stroki, se išče. Reflektira se le na prvostopno moč z dobrimi referencami. Ponudbe z navedbo zahtevane plače naj se vpošljejo na naslov Vinke Majdič in drugovi, Beograd, Simina 15. 507

Prostori

se iščejo za delavnico in skladišče v mestu ali ob periferiji. Ponudbe pod „Delavnica/558“ na uprav. Slov. Naroda. 558

Brezkonkurenčna ponudba.

KVALITETNI BARVNI TRAKOVI

prvovrstno znamkovno blago iz angleške tkanine, kopirajo ali ne kopirajo, modri, črni in violetni.

600 tucetov od 7 do 38 mm širine.

Ponudbe z vzorcem z obratno pošto

Jos. Kienreich

Brez, Sackstr. 4 — 811.

Otpremniška in prometna poslovnica

Nazor & Ko. Bakar — Brzjavni: Nazorkomp.

otpremlja in depremlja vsakevrstne blago. Zbiralni prekomerski prevozni promet. Garantska posredovanja. Transportna zavarovanja. Vkladiščenje blaga.

Prvovrstno nemško podjetje

(fabrikacija in trgovina)

Iz stroke orodja in strojev za orodje

s prodajalnimi organizacijami v Češkoslovaški, na Poljskem, Romunskem, v Avstriji, na Ogrskem išče svezve s prvovrstno firmo te ali sorodne stroke z dobrimi zvezami, primernim prodajalnim aparatom itd. za ustanovitev jugoslovenske prodajalne organizacije. Pooblaščen zastopnik pride te dni sem in prosimo prijaznih dopisov pod „Kenzerna 636—VIII-82“ na Interrekiam d. d., Zagreb, Illica 21. 553

Sangrad naprodaj.

Poselitve Sangrad pri Cerkljah, št. zemljeknjižnega vl. 29, k. o. Grad, sod. okraj Kranj, obstoječe iz 4 stavb (stanovanjskega poslojpa, sanatorija, kopališča in gospodarskega poslojpa) ter zemljiških parcel v izmri 4 ha 28 a 25 m², se prodaja po potu ponudbe.

Poselitve ima izgrajeno svojo vodno moč (20 HP), Francoske turbine, lastno elektrarno, lasten vodovod l. t. d., in je pripravno za industrijsko podjetje.

Interesenti naj se radi pojasnil obrnejo na nadočitelja Josipa Lapajnetja v Cerkljah, okr. Kranj, in vpošljejo svoje ponudbe Komisiji za preskrbo vračajočih se vojniki v Ljubljani, Bentpeterska vojašnica, soba 4 do včetega 28. februarja 1922.

Kupci morajo v svojih ponudbah izrecno izjaviti, da ostanejo 14 dni v besedi.